

FISKGJUSEN I NORDÖSTRA SKÅNE 2001

Meddelande nr. 28 från Nedre Helgeåns Fågelstation

Patrik Olofsson

Gjusen tillhör en av de fågelarter som länge tillhört de skogsklädda sjöarna i norra delen av vårt rapporteringsområde. Under det senaste decenniet har populationen expanderat söderut och totalt har en markant ökning skett sedan den förra inventeringen 1991. Här nedan följer en kortsammanställning av resultatet från 2001 års riksinventering i Kristianstad och Bromölla kommuner. En längre resultatrapport för hela Skåne kommer i Anser nr. 3/2002.

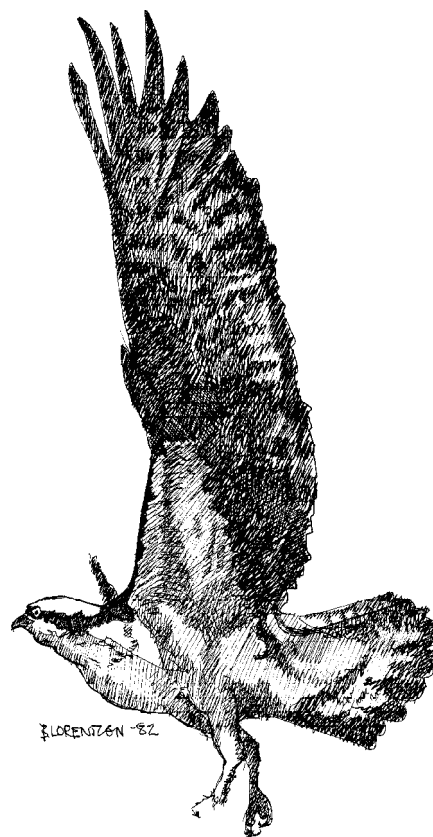
Bakgrund

Sverige har en stor andel av det europeiska fiskgjusebeståndet och vi har därför ett stort ansvar för att skydda och förvalta arten. Fiskgjusen fungerar även som indikator på tillståndet i våra sjöar och fåglarna uppmärksammas ofta av allmänheten. I några områden har en nedgång av antalet par och låg reproduktion konstaterats och Sveriges Ornitologiska förening ansåg det därför angeläget att åter inventera arten.

En sammanställning av antalet häckande fiskgjusepar i Skåne gjordes 1991 och landskapets totala bestånd uppskattades då till cirka 60 par. Av dem beräknades cirka 16-17 par häcka i vårt rapporteringsområde. Resultatet från den skånska inventeringen 1991 var alltså en markant ökning från sjö- och småvatteninventeringen 1978-1981, då cirka 30 par påträffades i landskapet.

Metod

Bofynd krävdes för att konstatera säker häckning men även andra observationer som tydde på häckning var av intresse. Boplatserna besöktes två gånger under häckningssäsongen. Dels en gång i slutet av april för att konstatera eventuell påbörjad häckning och dels en gång i början av juli för att kontrollera häckningsresultat.

Fiskgjuse, Benny Lorentzon

Tabell 1: Antal fiskgjusepar i Bromölla och Kristianstads kommuner 1991 och 2001

Lokal	1991	2001
Immeln	4-5	4
Raslången	1	-
Filkesjön	1	1
Tuesjön	-	1
Ivösjön	6	5
Siesjön	1	-
Oppmannasjön	2	5
Oppmannasjön (skog)	-	1
Råbelövssjön (skog)	-	1
Gummastorpasjön	1	0-1
Hammarsjön	-	1
Araslövssjön	-	1
Summa	16-17	20-21

Resultat och diskussion

Resultatet från inventeringen 2001 visar att fiskgjusepopulationen har ökat markant i vårt rapporteringsområde. Beståndet har ökat med cirka 25%, från 16-17 par 1991 till 20-21 par 2001. Totalt lyckades 15 (73%) av häckningarna 2001. Även om endast halva Immeln ligger inom Kristianstads kommun så togs hela sjön med vid inventeringen 1991 och därför tas hela sjön även med i sammanställningen för 2001. Beståndet verkar stabilt uppe i Immeln med omgivande sjöar. Uppåt sex häckande par har rapporterats några år mellan inventeringarna och möjligen finns det en tendens till att fåglar har flyttat ut till mindre sjöar utanför vårt rapporteringsområde.

Gjusepopulationen i Ivösjön ser även den stabil ut men med bakgrund av att sjön hyste 8-9 par vid en inventering 1998 och 7 par 1999 så är denna ”stabilitet” skenbar. Orsaken till den drastiska nedgången till 5 par är oklar. Vid inventeringen 2001 påträffades flera av de tidigare bebodda bona intakta och nedgången kan därför inte förklaras av bobrist. När det gäller Ivösjön så kan här även nämnas två udda boplatssval, det första på en stor sten och det andra uppe i en kraftledningsstolpe.

När det gäller Oppmannasjön så har en markant uppgång noterats mellan 1991 och 2001 och resultatet blir inte sämre av att ytterligare två par har påträffats som skogshäckare i den närmast omgivande bygden. Här finner vi således den stora skillnaden mellan inventeringarna. Endast ett par lyckades med häckningen och det usla häckningsresultatet i sjön kan delvis förklaras av att två bon rasade under ruvningstiden men i övrigt är det oklart vad det dåliga utfallet berodde på.

Ett par häckade sannolikt i anslutning till Gummastorpasjön men trots eftersök kunde boet inte påträffas. Slutligen kan nämnas att två par etablerat sig på konstgjorda boplatser i Kristianstads Vattenrike under 1990-talet och på så sätt expanderat våra fiskgjusarnas utbredning i söderut.

Tack

Ett stort tack till alla rapportörer som genom sitt arbete bidragit till att vi fått en klar bild av vårt fiskgjusebestånd.